

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 .
Pe 1 lună . . . . . 2 .
Num. de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nr. de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Resvrătirea din România.

De Ioan Siavici.

Jale grea cuprinde pe tot omul cu suflet curat, iar pe noi românii îndeosebi ne cuprinde și rușinea în fața celor ce se petrec de câteva zile pe pământul României.

Mintea ți-se oprește în loc când îți dai seamă, că oamenii de stat ai României, cari în atâtea rânduri au dat dovezi de mari destoinicii în ceea ce privește conducerea afacerilor publice, au putut să fie, cum au fost, surprinși de cea mai îndârjită din toate mișcările ce s'au produs până acum în mijlocul poporului român.

Surprinși au fost însă și cei acum răsvrățiți ei înșiși: toate au venit și pentru dânsii pe neașteptate și fără de nici o pregătire, toate se urmează fără de plan și fără de conducere — ca izbucnirea unei puteri elementare.

È adevărat, că de puțină cultură a avut parte sateanul de aici și că în urma unei exploatare neomenoase țărănimea e agitată de o nemulțumire mai mult ori mai puțin legitimă; exagerează însă ceice zic, că nemulțumirea aceasta se dă pe față în răsvrătirile de azi.

Românul a trăit totdeauna în mizerie și zice el însuși, că Dumnezeu să nu-i dea cât poate să rabde, iară noi, cari trăim cu dânsul, îl cunoaștem și știm să-i deschidem inima, ne-am încredințat pe deplin, că a avut el și mai puțină cultură și a suferit și mai greu decât astăzi fără ca să se fi resvrătit. Nu, nevoile economice, ori-și-cât de grele ar fi ele, așa singure n'au putut să-l scoată pe țăranul de aici din sărite. Sărac e fără îndoială țăranul, dar sărac se simte mai ales pentru că nu are pe nimeni, nici popă, nici dascăl, nici primar, nici notar nu are, căci din aceștia stăpânirea și-a făcut — nu oameni de încredere și ajutători cu inima deschisă, ci unelte umilite. Până chiar și feciorii țăranilor sunt, după ce au învățat carte, nevoiți a se lăpăda de părinții lor dacă e vorba să-și poată face drum prin lume.

Acesta e marele și tristul adevăr, care trebuie să fie mărturisit fără de încunjur și de care trebuie să fie seamă cel ce vrea să înțeleagă îngrozitoarele fapte ale sătenilor din România.

Nu ar fi fost cu puțință cele ce se petrec, dacă preoții, primarii, învățătorii și notarii ar avea cuvenita autoritate și s'ar bucura de încrederea poporului, și n'ar fi fost surprinși stăpânitorii, dacă ceice trăiesc în mijlocul poporului ori au ieșit din mijlocul lui ar avea destulă trecere, ca să poată îndrăzni să spună cu inima deschisă adevărul.

Marea nenorocire a timpului, în care trăim, e că sunt încă puțini oamenii, care-și dau seamă, că om e ori și care om și că pe sine însuși se înjosește cel ce umilește pe semenul său.

Superioritatea, de ori și ce fel ar fi ea, e luată drept un titlu spre a umili pe cel socotit inferior. E lucru firesc, că cel ce suferă și rabdă își descarcă veninul asupra celor ce-i sunt lui inferiori, și 'n cele din urmă veninul se descarcă asupra țăranului, care le este tuturora inferior.

Îți dă românul și cămașa, și pielea, dacă știi să-l iei cu binele și să-l omenești; dacă-l jignești însă în simțământul lui de dignitate, rabdă cât e nevoit, dar fierbe 'n el și nu uită, se supune, dar i-se închide inima și te paște.

Aici e cheia înțelegerii.

Un ziar din capitala României publică în numărul dela 15 Martie o notiță, în care ni-se spune, că un proprietar, dl Duiliu Zamfirescu, deci un om cu multă intuițiune și un observator fără îndoială bun, aflându-se la ministerul de interne, a zis, »că în județul Prahova a observat o mare agitațiune printre țăranii din acel județ, cari păreau gata a se răsbuna acum pentru cele mai mici neajunsuri ce-au avut a suferi în decurs de mai mulți ani«

Același lucru îl spun toți cei ce și-au dat, ca mine, silința de a-i potoli pe oameni: i-a orbit setea de răsbunare și i-a desbrăcat de firea omenească.

De aceea au trebuit să izbucnească răcoalele mai întâiu în Moldova.

Eu nu sunt de loc filosemit, dar inima mi-e sângerat totdeauna, când am văzut disprețul neomenos, cu care ovreii, chiar cei mai de frunte, sunt tratați în Moldova. È deci lucru firesc, că e vai de sufletul românului, care-a ajuns să-i fie ovreii din Moldova slugă, și mulți au acolo parte de soarta aceasta. A fost dar destul să se răsvrătească unul, pentru ca toți să sară în picioare, și mișcarea s'a pornit asupra evreilor — nu pentru că sunt evrei, nici pentru că despoaie, ci pentru că e greu afară din cale să te știi batjocorit până chiar și de cei mai disprețuiți oameni.

Nici n'au omorât la începutul mișcării moldovenii pe nimeni, nici n'au jefuit avutul nimănui, ci au devastat numai și au batjocorit pe batjocoritorii lor.

Nu ar fi făcut-o nici aceasta, dacă ar fi avut cui să se plângă și dela cine să primească fie satisfacțiune, fie mângăiere: ei se socotesc însă ca neavând pe nimeni, ceea ce nu e adevărat.

Aici pe Argeș era liniște deplină și nu-i trecea nimănui prin minte să se răscoale, dar țăranii de aici nu ziceau »ei«, ci »noi« când vorba era de cei din Moldova. M'am mirat văzând manifestarea acestui simțământ

de solidaritate națională, foarte în curând însă m'am speriat încredințându-mă, că solidaritatea nu e »națională«, ci de clasă socială. Țăranii din Muntenia se simțiau una cu cei din Moldova — nu pentru că români, ci pentru că țăranii sunt și unii, și alții.

Indată ce a sosit vestea, că au căzut câțiva morți, nici un satean nu mi-se mai uită în ochi și dela oameni, cărora le-am făcut mult bine și cari mi-au dat adeseori dovezi de iubire, nu am mai putut scoate decât vorbe ca »Da, Domnule«, — »Tot ce se poate! ori »De, mai știi și eu!«?

Era firească și temerea, și indignațiunea, de care au fost cuprinse clasele mai culte și mai înstrăinate în fața celor petrecute în Moldova, dar are multă dreptate ziarul englezesc, care zice, că aici nu numai energie, ci tot odată și prudență multă se cerea. S'au înșelat cei ce credeau, că se vor speria țăranii, dacă vor vedea că curge sânge: ei s'au îndârjit ca fiara rănită.

A ieșit acum la iveală marele adevăr, că cel ce nu se teme de Dumnezeu, de nimic nu se mai teme, și groaznic suntem certați pentru că am suferit în mijlocul nostru pe atei și pe batjocoritorii sfintei legi a părinților nostri.

Nu români, nu oameni, ci fiară încrunțate sunt cei ce se luptă azi pe pământul României, și dacă am trece cu vederea valurile de sânge vărsat și pagubele înspăimântătoare, tot am rămânea desnădăjduiți gândindu-ne la mânia neîmăcătă, care rămâne în suflete și care desparte țara în două.

O singură mângăiere ne rămâne: că în urma acestei grele încercări conducătorii vieții noastre morale vor ajunge, în sfârșit, să se convingă cu toții, că trebuie neapărat să fie ocrotiți țăranii prin măsuri înțelepte, nu numai în ceea ce privește starea lor economică, ci și în viața morală, dar că atât numai nu e destul.

Ceea-ce mai presus de toate îi trebuie României, sunt Arhierii cu vază deplină și preoți, cari se bucură și în sus de cinstea cuvenită, — biserică în înțelesul cel sfânt al cuvântului îi trebuie, iar dac'o are pe aceasta, vin și celelalte mai mult ori mai puțin ele de ele.

Jalea grea ne cuprinde și rușine adâncă în fața deslănțuirii celor mai josnice patimi, dar pierderile nu sunt prea mari, dacă ele ne vor duce la convingerea aceasta, căci adevărat, de mii de ori adevărat e, că poporul român numai reîntorcându-se la legea și la obiceiurile părinților săi poate să vecuiască și că peirea lui sunt străinele legi și străinele obiceiuri.

Înzadar ne sunt și cultura și bogățiile și așezămintele civilizatoare, dacă nu ne

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.**

Arad, Pécskai ut 13|14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un cent pagubele.

În momentul s'au antastice versiuni : revolte.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

socotim frați unii pe alții și nu ne iubim între noi.

O ceartă dumnezească e, ca românii ei înșiși să și facă ceea-ce nu le-au făcut nici turcii, nici tătarii, nici cazacii, chiar nici mongolii.

Presa maghiară despre adunarea din Arad aduce lungi rapoarte și aprecieri. Intre altele, »Az Ujság« scrie: »Cetățenii alegători ai orașului și comitatului Arad și-au ținut Duminecă marea lor adunare, care nu numai prin numărul mare al participanților, ci și în urma interesantelor rezoluțiuni se ridică la însemnătate pentru țara întreagă«. Dă apoi întregul proiect de rezoluție ce s'a votat. Numitul ziar evaluează la 8000 numărul țaranilor cari au participat la adunare. »Budapesti Hirlap« dă un rezumat destul de obiectiv al vorbirilor rostite, precum și rezoluțiile luate. Constată că totul s'a petrecut în mare ordine.

Tară dușmănită.

( ) Nu e țară cu mai mulți dușmani ca Țara românească. Imprejmuată de munți înalți și încunjurată de riuri mari și de apele Mării Negre, la mijloc cu câmpiile ei întinse și bogate în rod, țerile vecine au privit la ea totdeauna cu năcaz. Și când n'au putut s'o cotopească, s'au mulțumit cu frânturi din ea.

Nu e popor mai dușmănit de străini ca poporul românesc. Inzestrat cu multe însușiri, cu o frumoasă simțire, cu minte pricepătoare, cu trăinicie în corp și putere de sporire, de când a intrat în veacul luminei a propășit mai mult decât neamurile ce-l înconjoară.

Și îmbucățită cum este, rănită în coastă de Rusia, trunchiată la Nord de Austria și Ungaria, Țara românească, de când și-a cucerit prin sânge și bravuri independența, uimise lumea cu repezile ei prefaceri.

Trunchiat cum este, — cu sutele de mii zvârlite în brațele moscovite și ruteno-nemțești, cu alte mii măcelărite în munții Epirului și cu milioanele chinuite dintre Murăș și Tisa, — neamul românesc dela baștină s'a ridicat în rândul celor mai înaintate popoare, cu cultura lui și cu gospodăria.

Dar nenorocul păștea neamul și țara.

Au venit aceste zile de cercare, cu flacări și sânge. Și toți dușmanii nostri au izbucnit, ca dintr'un cor, în rânjet de bucurie. Toți câți priveau cu indvie închegarea României în stat puternic, înregistrau cu adevărată satisfacție faptele furiei deslănțuite și și a nesocotinței omenești. Dacă ar fi putut, ar fi contribuit chiar ei la menținerea focului. Și desigur multora dintre vecini le-au venit pofta de aventuri militare...

Firește asemenea poftă o să treacă. Va amuși și glasul urit de ponegriri, ca și chicotelile bucuroase pentru pagubele cele mari. Căci va amuși în curând și glasul rășcoalei; iar țara, peste care a trecut un vifor cumplit, va renaște iarăș sub razele blânde de soare și sub cerul senin. Și cei dintâi cari vor vedea că bucuria lor a fost prematură, vor fi înșiși dușmanii țării românești. Atunci ei își vor da bine seama, cât de neîntemeiate au fost toate motivele lor, pentru cari doreau o soartă nenorocită României.

Intr'adevăr, are de pildă Ungaria vre-un

în Regatul român? Sunt ele stările agrare dela noi cu mult mai avantajoase? Sunt ei arendașii evrei mai îndurători ca greco-bulgarii din Muntenia și ca evreii din Moldova? Dar raporturile naționale din Ungaria, nu prezintă ele o pată neagră pentru stat și un pericol social permanent cu mult mai grav chiar decât chestiunea țărănească din România?

Aceleași întrebări le putem pune și acelor politicieni austriaci, cari căutau să micșoreze cu această ocazie însemnătatea economică și politică a României. Unde este pecinginea ovreiască mai dureroasă ca în Austria? Unde sunt mai istovitoare frecările naționale și unde sunt mai gingașe chestiunile de unitate ale statului ca în Monarhia habsburgică?

Dar Rusia, cea acoperită de răni, în care vieța cetățeanului este un joc al întâmplărei, unde țaranul este într'o stare deplorabilă de barbarie, unde cnuta și biciul sunt stăpâni, poate ea să viseze, că e momentul ca să-și implante din nou ghiara în grădina românească? Și pot oare bulgarii cei feroci, tari pe topor și pe cuțit, în țara căroro convingerile politice sunt exprimate prin omoruri, pot ei să pescuiescă în tulpure?

Sunt amăgiri deșarte.

România va câștiga însă din aceste zile de groază, — când, afară de dușmanul din lăuntru, cei din afară și-au arătat colții amenințatori, — va câștiga puternice învățăminte. Va vedea că are mai mulți dușmani decât credea și pe cari nu-i va putea desarma decât prin o grabnică întărire. Țăria impune și ține 'n frâu. Ea forțează chiar prietenia popoarelor vecine.

Gronica săptămânei.

Politica externă.

În toate provinciile Austriei dietele s'au închis și deputații au intrat în vacanță. A fost ultima sesiune din această perioadă legislativă, căci în curând se vor face alegeri și pentru dietele provinciale.

Curios este că pentru aceste diete, alegerile nu se fac după noua lege a Reichstag-ului. Aici n'a pătruns încă sufragiul universal și guvernul din Viena nu admite nici măcar o a cincia Curie, adică nici măcar lărgirea votului după sistemul ce se întrebuiștea până acum la alegerile generale. Și toate astea pentru a favoriza elementul german din mai multe provincii. Se speră însă, că îndată ce se vor întruni, la toamnă, noii deputați, o reformă electorală și pentru provincii va fi inevitabilă.

Este caracteristic, că înainte de închiderea sesiunii, parlamentele mici ale tuturor provinciilor austriace, au hotărât în chestiunea compromisului cu Ungaria și, în unanimitate, fără deosebire de naționalități, au dat însărcinare guvernului, ca mai bine să nu încheie nici un compromis cu Ungaria, decât unul rușinos pentru Austria.

Raporturile Austriei cu România în timpul din urmă deveniseră foarte cordiale. Vizita primarului Vienei la București și a dlui Cantacuzino și consoții la Viena a făcut să se vorbească mult de o apropiere economică între aceste două țeri. Ba zierele vieneze lăsau să se întrevadă că, dacă guvernul ungar se va încăpățina, se va putea renunța cu atât mai ușor la învoiala cu Un-

garia, întrucât România va putea să împlinească foarte bine toate trebuințele Austriei Regatul român dispunând de multă bogăție în grâne, porumb, cărnuri, ar putea să furnizeze toate aceste articole, aduse până acum din Ungaria.

Astăzi situația e întru câtva schimbată. România, trece prin criza cumplită și zierele vieneze dau a se înțelege că Ungaria și-a dobândit iarăș valoarea de mai nainte. S'ar putea deci întâmpla ca prin perderile României, produsele ungare să fi crescut în preț.

Sensația săptămânei, afară de știrile din țară, au fost desigur cele venite din Rusia. Acolo, știrea despre moartea lui Pobjedonoszev, fost conducător al sinodului rusesc, a umplut cu bucurie inimile tuturor democraților. Bătrânul învățător, unul din rușii cei mai culți, era incarnațiunea principiilor retrograde și era cel mai urgisit politician din toată Rusia. A scăpat de bombe și de atentate ca prin urechile acului și a putut să moară o moarte firească.

Bucuria democraților însă n'a fost de lungă durată, căci aderenții lui Pobjedonoszev sunt și ei constituiți în partid răsbunător și terorist, — în așa numită ligă a adevăraților patrioți. Acești adevărați ruși sunt sprijinitorii militanți ai tronului și în același timp antișemiți. La bombele anarhiștilor ei răspund tot cu bombe sau cu revolver. Se știe că cei din această ligă au omorât anul trecut pe Herzenstein, un publicist evreu, membru și conducător al cadeților în prima Dumă. Acum, de vre-o câteva zile tot ei au ucis pe un alt publicist de seamă și membru în actuala Duma, pe Jollos, o figură cunoscută și la Berlin, unde mult timp a fost corespondentul ziarelor din Petersburg.

Bine este să se cunoască atitudinea fraților nostri basarabeni față de aceste mișcări. Ca buni cetățeni ai Rusiei ce sunt, se împart și ei în cele două partide. O seamă dintre ei sunt pe partea celor democrați luptă în rând cu toți liberalii și progresiștii de toate nuanțele. O altă parte însă, în care se găsesc și o seamă de boeri, sunt mai moderați și înclină spre centru. Din rândul acestor conservatori a eșit și Krusevan, singurul deputat de origină română, ales în Duma actuală. Acest Krusevan e spaima evreilor din Basarabia, și e unul din bunii oratori ai Dumei, dar tinerii români grupați în jurul organului »Basarabia« îl contestă.

Statele din Balcani vor căuta, probabil, să profite de mișcările din România, făcându-se nainte de toate stăpâne pe chestiunea macedoneană. Presa din diferite părți își exprimă temerea, că de aci nainte massacrele în Macedonia se vor porni cu o și mai mare furie. Bulgaria va rivaliza cu Grecia și bieții aromâni vor continua se cadă vectime acestei nenorocite rivalități.

E foarte natural, că România, având alte trebuințe, interne, nu va mai putea ocroti pe aromâni în măsura din trecut. Nici pentru școalele lor nu va mai putea cheltui sumele acele enorme și toată soarta fraților macedoneni este astăzi în mâinile slabe ale Sultanului, dovedit atât de neputincios până acum, de câte-ori i-s'au cerut reforme radicale în Macedonia.

Mai ales Bulgaria va căuta să-și exercite influența asupra Macedoniei. Aici, dela moartea lui Petkov, opoziția s'a întărit considerabil, și atacă violent guvernul actual, numindu-i politica macedoneană o politică

de faliment. Se prevede că partidul stambulovist va pierde din simpatii, mai ales pentru măsurile de control luate în contra presei. Iar dacă actualul guvern al lui Gudew va cădea, radicalii vor porni o politică naționalistă, cu tendințe de cuceriri teritoriale și de ridicare a Bulgariei la rangul de regat. Acțiunea radicalilor Bulgariei e destul de periculoasă pentru pacea din Balcani.

De aceste împrejurări, se pare, a ținut seama *comitetul balcanic din Londra*, când, mai zilele trecute, a adresat un memoriu guvernelor din București, Sofia, Belgrad și Atena, în care memoriu le face cunoscut, că reformele din Macedonia sunt irealisabile, câtă vreme guvernele celor patru state — România, Bulgaria, Sârbia și Grecia — nu-și dau concursul prietinesc la aplanarea divergențelor.

Din România.

DI N. Iorga amenințat. S'a simțit că profesorul universitar din București N. Iorga ar fi amenințat din partea aceluia care îl socotesc de autor moral al răscoalelor agrare. În urma acestui svon o deputațiune de studenți s'a prezintat la ministrul de culte dl Sp. Haret cerându-i să ia măsuri pentru apărarea persoanei dlui N. Iorga.

DI Haret a răspuns că poliția este prevenită și va lua măsuri în consecință.

O minciună sfruntată. De când a erupt în regatul vecin răscoala agrară gazetele evreo-maghiare se dedau la tot felul de potlogării pe seama fraților noștri de dincolo. Au început cu exterminarea murdarilor evrei din țara românească, cari n'ar merita altă soartă mai cinstită și sfârșesc cu cea mai neiertată minciună cu conjurația împotriva dinastiei.

Nu voim să ne adâncim în aceasta chestie.

Cel care cunoaște relațiile din România își poate da seama de sfânta dragoste ce leagă pe popor de regele și de întreaga dinastie a Hohenzollernilor, desfidem însă nerușinarea și obrăznicia ovreiască, care cutează să păteze cea mai neclintită iubire, cel mai înalt devotament, pe care întreg poporul românesc dela Severin la Dorohoi le arată iubitelui său Suveran.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

(Urmare).

După cum vedem și savantul Novacovici nu admite elementul românesc în Arcadia, Helada, Mecenia, Laconia, Beoția, Focida și Acurnania, ca și când (slavii) ar fi ajuns din aer pe aceste teritorii. Și dacă Novacovici amintește că în topografia Moreei, Heladei și Tesaliei (afară de insule) a găsit Kiepert 3/4 nume slave, 1/10 nume albaneze, 1/10 nume negre și numai 1/10 nume vechi grecești, credem, că la o cercetare din partea institutului geografic român s'ar găsi și nume românești. Traducerea românească după originalul grecesc a povestirii monahului Comnen și Prokla Comnen despre despoții din Epir, care s'a tradus și sârbește, (Glasnik drustva srpske slovenosti, tom. XIV) ar mai ajuta la limpezirea chestiei românești din Balcani.

II.

Grecilor au ajutat toți scriitorii străini în aspirațiunile lor de trunchiu, cu toate că trunchiul vechiu helen nu s'a putut susține ca trunchiu, ci a rămas numai limba lui, deși schimbată, și numele lui.

Primul scriitor străin, care a ajutat aspirațiunile grecești a fost Pouqueville. El a fost numit ca consul francez în 1805 lângă Ali-Pașa în Ianina și a călătorit la finea sec. XVIII prin Grecia și prin părțile vestice a Peninsulei-Balcanice. Cercetările lui de călătorie le-a descris în șase tomuri (*Voyage de la Grèce*, Deuxième édition,

Paris 1826—1827). La p. 418 tom. I și p. 524 tom. II ne dă câte o hartă. El ia la Grecia întreagă, Macedonia, Albania și Muntenegru. Asemenea a ajutat aspirațiunile grecești și E. Consinény în opul său *»Voyage dans la Macédoine«*, Paris 1831, tom. I și II și geograful Oriesebach în *»Reise durch Rumelien und nach Brusa«*, Oöttingen 1841 tom. I și II.

Opul medicului dr. J. Müller, *»Albanien, Rumelia und die österr.-montenegrin Grenze«*, Prag 1844, pe care îl laudă slavii, că are date precise despre populațiune și statistică, are însă o precu-vântare scrisă de panslavistul Șafarik.

În interesul aspirațiunilor grecești vorbește și harta lui G. Lejean *»Carte ethnographique de la Turquie d'Europe«*, *Ergänzungsheft Nr. 4 zu Petermanns Mitteilungen*, Gotta, Iustus Pertnes 1861.

Lucrarea lui I. G. v. Hahn, *Alb. Studien* a servit lui Kiepert pentru harta etnografică a Turciei Europene care a servit apoi ca bază etnografică la congresul din Berlin. Slavii combat pe Hahn pentru că n'a cunoscut limba slavă și a notat fals nume a locurilor slave (Fr. Bradaska, *Die slaven in der Türkei*, Petermanni P. Mitteilungen Jahrg 1869 p. 411, tab. 22).

H. Kiepert a făcut după izvoarele amintite vestita hartă *Ethnographische Übersicht des europäischen Orients*, Berlin 1876, ediția nouă 1878. Harta aceasta nu e o hartă limbistică, nici nu e lucrată pe bază etnografică. Kiepert a căutat numai după literatură nume, cum au însemnat călătorii poporul în orașe și sate și după aceste date a colorat harta. La această hartă au apelat rușii, bulgarii și Bismarck (Adolf d'Avril, *Les négociations relatives au traité de Berlin*, Paris 1886). Despre această hartă va fi vorba pe urmă.

Lucrarea lui F. Bianconi, *Ethnographie et statistique de la Turquie d'Europe*, Paris 1877 a găsit-o Kiepert, că e o lucrare superficială și neîncrezătoare.

Cele mai interesante lucrări sunt însă acele, cari reprezintă Megali ideia despre Peninsula-Balcanică. Aceste sunt trei hărți grecești etnografice despre Peninsula-Balcanică, una din 1876 în limba engleză tipărită în Londra, altă greco-turcă din 1877 în limba franceză tipărită în Constantinopol și una în limba grecească tipărită în Berlin 1881 cu numele Kiepert. Aceste hărți (nape) le-a descris S. Novacovici în opul său *»Balkanska Pitanja«*, Belgrad 1906 la p. 333—363 din care descriere cităm numai locurile, cari privesc și pe români:

»E de însemnat că toate aceste trei harte (mape) au o netăgăduită legătură cu evenimentele politice, căci au apărut în anul politic foarte însemnat. Harta în limba engleză din 1876 pică în anul războiului sârbo-turc, începutul încercăturilor politice și a conferenței din Constantinopole, care a premers războiului ruso-turc. Harta greacă-turcească din 1877 e prelungirea acestei activități, ea e edată chiar pe timpul războiului ruso-turc, în așteptarea congresului viitor, iar harta din 1881 pică pe timpul stabilirii hotarului nou al Greciei, care s'a făcut în acel an în urma păcii din Berlin. Toate aceste arată, că aceste publicațiuni au avut un scop politic, și că ele au avut un mai mare sau mai mic rol în socotelile și lucrările diplomației grecești.

»Să începem cu harta edată în London în an. 1876. Hotarele etnografice sunt introduse în culori, dar arată proporțiuni false și harta are foarte puține locuri însemnate. Harta poartă titlu: *»Introductory remarks to the ethnographical map of European Turkey and Greece«*, London 1876.

»După această hartă nu există români în Sârbia. În Ungaria e masa românească fără nici o amestecătură adusă până la linia ferată Baziaș-Timișoara.

Răscoalele din România.

Și ieri și azi știrile sosite despre răscoalele din România arată că situația s'a ameliorat mult.

Iată rapoartele privitoare la situația din 30 și 31 Martie:

Prahova. După comunicările d-lui prefect, la Sângerul, liniște deplină. Banda care a devastat aci s'a împrăștiat de teama armatei; procurorul și jandarmii procedează la arestări.

La Slănic spiritele sunt agitate. Unii din lucrătorii dela Saline anunță pe Duminecă o manifestație contra direcțiunii.

La Ghirdoveni, sătenii au cerut celor doi arendași ai Statului să le schimbe învoielile, amenințând, dar sosind jandarmii și trupe s'au liniștit, punându-se de acord cu arendașii.

La Salcia fiind agitație, trupele au împrăștiat pe săteni.

În restul județului liniște.

Brăila. În comuna Ulmu și Jugureanu se semnalează agitație printre locuitori. S'au trimis trupe.

În tot restul județului liniște. Delegațiunii de săteni din diferite comune au venit la prefectură, arătând pretențiile lor pentru munca câmpului. Prefectul a discutat cererile lor, iar sătenii, mulțumiți, au plecat liniștiți.

Mehedinți. Proprietarul Oprescu telegrafează, că o parte din ecaretele sale din Dragostii au scăpat de incendiu. Se procedează aici la arestări. În comuna Pătulele, trupele au tras asupra răsvrătiților, sunt 5 morți și 2 răniți.

Dolj. Comandantul diviziei din Craiova comunică, că artileria produce mare spaimă printre răsvrătiți. Unii dintre săteni se unesc ca să se apere contra bandelor ce i-ar sili a se răscula. Ziua de 16/29 c. cu mult mai liniștită decât cea din 15/28.

Au fost ciocniri cu trupele în Langa Marșani, Troaca Langa. Au fost mai mulți morți și răniți. La comuna Galicea, centrul răsvrătiților s'au prins toți capii revoltei. La Argentoaia răsvrătiții au dat foc proprietăților primarului și arendașilor Cornea. Comandantul mai comunică, că au fost morți și răniți dintre răsvrătiți la Isoare, Vulturștii, Cucueni, Valalele, Mihăești și Cărciumade-jos. S'au făcut numeroase arestări printre capii răsvrătiților.

Argeș. Procurorul comunică că Ciomageștii a fost incendiat. S'au trimis trupe.

În Luncele de jos au ars proprietățile Didinel, Ropcea, Ionescu, Alimănișteanu, Ana Negulescu, Maria Ionescu.

În restul județului e liniște.

Putna. La Putna Seacă, Batnești, semnalându-se neorândueli, s'au trimis imediat trupe.

În restul județului e liniște.

Tecuciu. În comuna Buciumeni țărani au ridicat mai multe sute hectolitri porumb dela proprietarul N. Panu, fără alte devastări.

La Cindrăchești, țărani voind să devasteze proprietatea dlui L. Viasmata, trupele i-au împrăștiat.

Vlașca. Prefectul comunică că devastările și incendiările în tot județul, au încetat de doua zile.

Trupele au plecat în câteva direcții, spre a aresta pe toți capii resculațiilor.

Rezerviștii de prin sate arestează ei înșiși pe țărani ce s'au răsculat.

În comuna Letea, țărani repară singuri ce au devastat.

Doi capi ai răsculațiilor, cari au încercat să fugă, au fost împușcați.

Trupele, prin ținuta lor hotărâtă, au restabilit comp ect ordinea și în câteva zile se speră a se începe vieța normală.

Trupele siles pe țărani a readuce produsele și obiectele furate, în alte locuri țărani o fac de bună voie.

Romanași. — Prefectul comunică că devastările, cari la început luau proporții mari, au încetat, în urma ținutei hotărâte și ireproșabile a trupelor.

Pentru astăzi nu s'a semnalat nici o nouă răscoală.

În noaptea de 16 nu s'a semnalat decât o devastare la proprietarul din Pirscoveni, Oboca, care n'a reușit.

Liniștirea spiritelor.

(Știre oficială). Știrile cari sosesc din diferitele părți ale țării anunță liniște pretutindenea. Detaliile, cari s'au dat în numerele recente ale jurnalelor se referiau la represiunea bandelor urmărite de trupe. Aceste bande nu au comis noi devastări. Faza violentă a revoltei poate fi considerată ca terminată.

Cari sunt pagubele.

Sub influința panice din primul moment s'au răspândit în public cele mai fantastice versiuni relativ la pierderile cauzate de revolte.

Unele gazete, acele cari nu-și dau osteneala să evalueze pierderile în mod neexagerat, dau cele mai fantastice cifre.

O socoteală rezonabilă însă, dictată de bunul simț, ne va arăta un rezultat cu mult mai bun, dacă se poate vorbi de rezultate bune în astfel de împrejurări.

Anume: În toată țara cinci județe au fost mai greu încercate. Se pot socoti pentru fiecare câte 6 milioane de lei pierderi, așa încât am ajunge la cifra de 30 milioane de lei.

În aceasta cifră s'a socotit maximul, nefiind vorba de o anchetă, care ar fi constatat efectivul exact.

Dar a pierdut țara înzecit și însuțit atâta și cu toate acestea destoinicia oamenilor politici și mai cu seamă a capacităților ei financiare, ajutate de bogățiile imense ce le are, a ridicat-o materialicește peste toate statele din Balcani.

Iată câteva amănunte privitoare la devastările comise în județul Mehedinț, unde — ca și la Dolj și Teleorman — țărani au fost mai furioși:

Gvardinița. Sătenii din această comună s'au răscolat în potruva lui Ion Popescu, fost învățător, azi negustor. Țăranii s'au dus la dânsul, l'au jefuit de marfă și de suma de 12.000 lei și apoi au dat foc casei. Astea s'au petrecut în timpul nopții. Popescu și nevasta cu copiii au fost scoși din casă, fără haine și toate rugămintele lor de a fi lăsați să-și scoată din casă măcar câte o haină au rămas zadarnice.

După cum am arătat au fost aduse aci patru tunuri cari au desființat cu desăvârșire acest sat, distrugând absolut toate casele. Au fost omorâți mai mulți.

Izvoarele. Sosind în această comună un regiment de roșiori, sătenii au ieșit înaintea armatei și s'au rugat să fie iertați. În ajun se dăduse aici foc conacului Boceanu, și acum sătenii, pentru a scăpa de pedeapsă au denunțat pe cinci dintre ei ca instigatori.

Comandantul trupei a dispus ca acei cinci instigatori să fie arestați.

Dealul Mare. În această comună, proprietatea dlui Ghici, sătenii răscolau și prădat conacul și au omorât pe fiul proprietarului și pe un servitor.

Se spune că preotul, învățătorul și locuitorul Ion Mema, fost jandarm au ținut piept răscolăților până la sosirea armatei, împedecându-i de a comite și alte desordine.

Timna. Desordinele de aci au început dela prăvălia dlui Tache Ghicavia, căreia răzvrătiții i-au dat foc și au distrus-o până la temelie. Ei au aprins o mare parte din mărfuri.

Au fost împușcați aci 3 țărani în prima zi, iar a doua zi alți 7. Și în noaptea trecută au mai fost împușcați vre-o câțiva.

Sătenii de aci au furat 260 saci cu făină de grâu pe care au împrăștiat-o pe drumul dela Timna la Strehaia. Câțiva veniseră la Strehaia ca să vândă făină; ei au fost prinși, arestați și aduși la Severin.

Pe dealul din fața Timnei se adunaseră răscolății din comuna Izvoarele, cari au distrus conacul Isărescu. Sosind artileria comandată de dl locot. Voinescu, răzvrătiții au fost bombardati. Numărul morților nu se cunoaște. Restul bandeii s'a împrăștiat prin păduri. S'au trimes patrule în urmărirea lor.

Corcova. Pe această proprietate a prințului Bibescu, răzvrătiții au comis mari pustiiri. Au distrus 200 hect. vii cu desăvârșire și apoi au scos plugurile de au arat pământul. Au mai distrus apoi toți pomii roditori, pepiniera și palatul căruia i-au dat foc nimicindu-l.

Au spart apoi un mare număr de vase cu vin roșu, căruia i-au dat drumul. Rîul Motru a fost înroșit de vinul ce s'a scurs într'ânsul.

Furia aceasta a sătenilor este cu totul inexplicabilă, căci după spusa tuturor ei se bucurau de învoeli foarte omenoase din partea proprietarului.

Au fost aduși la T. Severin în noaptea trecută 110 săteni arestați, cari au fost băgați într'un șlep de pe Dunăre, prefăcut în închisoare.

A plecat în comună un regiment de cavalerie sub comanda dlui col. Bloteanu.

S'au tras salve asupra răzvrătiților, omorîndu-se mai mulți dintre ei.

Acum răscoala s'a potolit. Toți negustorii și arendașii au fugit la Turnu-Severin.

Proprietarul, care se află la Drăgășani a dat poruncă administratorului, ca să se învoiască cu oamenii sub ori-ce condițiuni puse de acestia, numai să-i convingă să iasă la munca câmpului. Pe ziua de ieri sătenii au și scos plugurile.

Pătulea. Aci a fost până mai deunăzi consiliul de revizie și până atunci nu s'a semnalat nici o desordine. Imediat ce s'a isprăvit cu recrutarea s'au adunat 500 de țărani cu topoare, securi, puști și umblau prin sat vociferând și amenințând. Ei n'au devastat nimic, au pus numai foc unor căpițe cu fân și unui grajd al prințului Știrbey, după ce au dat drumul vitelor.

Armata sosind aci, a tras focuri împușcând 26 de săteni.

Vadu Grosului. Sătenii din Vadu Grosului s'au răscolat, având în fruntea lor pe preotul Balaure și secretarul Vasilian.

Ambii aceștia au fost prinși în tren în gara Tâmba și arestați. Secretarul a fost legat și dus între baionete în dosul gărei. El încercând să fugă s'a tras asupra lui.

Preotul a fost legat și ținut în dosul gărei, unde se adunase o mulțime imensă care își exprima indignarea că acest preot s'a pus în fruntea răzvrătiților.

Apărarea națională.

Mișcarea crește.

Protestul unei reprezentanțe comunale.

Adunări imposante.

Arad, 1 Aprilie

Zi cu zi mișcarea crește și se desfășură mai impozant ca oricând lupta pentru apărarea națională.

Se convoacă cu zecile adunările, iar cele ce se țin reușesc una mai măreață ca alta. Se mișcă toate centrele, afară de vre-o câteva puține în care s'a încetățenit precum se vede cu drept de eternitate ticăloșia națională. Publicăm o scrisoare din Oradea-mare, care așa se vede ține să dea o pildă eclatantă pentru aceasta. Vom mai reveni de altfel asupra stărilor de acolo.

În schimb sosesc știri îmbucurătoare din alte centre, de unde de ani întregi n'au venit semne de demnitate și mândrie națională. Așa de ex. capitala Severinului Caransebeșul, care ne-a dat la alegeri pe Burdia, lovise mai astă toamnă cu palma sentimentului opiniei publice românești, se pare că este pe cale a se reculege din starea aceasta de ticăloșie națională. Primim știrea, de mai la vale, că fruntașii, dividați în atâtea fracțiuni, câte persoane, au pus la o parte toate resentimentele și vor să convoace o mare adunare de protest în Caransebeș.

Scoatem de altfel din grămada protestelor de azi, un moment nou pe care ni-l oferă comuna Nerău din Torontal. Bravii români d'aci nu s'au îndestulit numai cu un protest în comitetul parohial, ci au dus nemulțumirea lor și în reprezentanța comunală, unde deși dânsii în majoritate, sunt și străini în număr însemnat, nemți, ș. a. Le va costa prin urmare luptă ca să-și treacă și valideze voința lor. Ei oferă însă o frumoasă pildă multelor comune românești, cari toate pot recurge și la forma aceasta a manifestării nemulțumirii lor, votând și trimitând pe calea aceasta la comitate și legislație proteste bărbătești.

Iată evenimentele de azi:

Adunarea din Făgăraș.

Făgăraș, 2 Aprilie. (Telegramă particulară). Adunarea convocată pe azi, a avut un succes splendid. Făgărașul plin de români. Sunt de față peste 10.000. Adunarea prezidiată de deputatul național Nicolae Șerban. Au vorbit dr. Șenchea și dr. Vasu. S'a votat o relozuțiune energică. Entuziasmul la culme.

Volnicie în Dej.

Dej, 2 Aprilie. (Telegramă particulară). Adunarea poporală convocată pe azi cercetată de lume imensă, însă în mod volnic oprită, s'a convocat din nou și concesi pe 6 Aprilie.

Adunare în Caransebeș.

Ni-se comunică din Caransebeș, că fruntașii d'acolo s'au hotărât în fine să repareze opiniile puțin măgulitoare ce s'au stabilit despre dânsii în urma actelor naționale rușinoase ce de-o vreme încoaci vin din Caransebeș.

Ei ar fi găsit un espedient d'a suspenda toate resentimentele pe vremea aceasta cât durează lupta națională, pentru a face posibilă intrarea și a Caransebeșului în mișcarea generală, care a coprins poporul românesc.

Convocatorul va fi iscălit de toți fruntașii d'acolo cari țin să nu fie socotiți d'a face parte din garda lui Burdia.

Așteptăm!

Protestul românilor din Dalboșet, (Caraș-Severin).

Sinodul parohial gr. ort. român din Dalboșet în ședința sa extraordinară ținută Duminică, în 11/24 Martie 1907, după terminarea obiectului dela ordinea zilei, la propunerea membrului Ion Boboloș, — sprijinită de toți membrii sinodali, — referitor la protestarea contra proiectului de lege al ministrului Apponyi în cauza salarizării învățătorilor și a învățământului poporal, cu unanimitate aduce următorul

Decis:

Deoarece prin proiectul de lege al ministrului de culte și instrucțiune publică Apponyi, drepturile noastre ca români și ca fii credincioși ai scumpei noastre patrii, — pentru apărarea, binele și fericirea căreia am jertfit totdeauna și vom jerti crunte sudori și sângele nostru — garantate și sancționate în legile fundamentale din 1868 nu ni-se mai lărgesc, ci din contră se restrâng;

Deoarece cu această lege nouă se taie adânc și se vatamă mult autonomia scumpei noastre biserici, de care ni-e legată viața noastră;

Deoarece prin această lege se vatamă dreptul cel mai sfânt al unui popor, limba și cultivarea publică în limba noastră românească, de care nici morți nu abzicem și

De oare-ce cu ochii nostri liberi vedem și cu mintea noastră de țaran înțelegem, că interesele noastre bisericesti, școlare, culturale sunt adânc jignite, de aceea din adâncul sufletului nostru amărit protestăm contra acestui proiect de lege.

Exprimăm mulțumita și recunoștința noastră prelaților nostri pentru pașii întreprinși și consimțând cu ei, îi însoțim în apărarea drepturilor bisericii noastre până la treptele înaltului Tron.

Aderăm cu trup cu suflet la lupta deputaților nostri și mulțumindu-le îi rugăm, să apere până în sfârșit drepturile bisericii, școlii și a limbei noastre românești.

Acest decis — ca protest — subscris de noi toți să se înainteze prin oficiul parohial P. S. Sale Domnului Episcop Diecesan, precum și clubului parlamentar național român, cu aceea rugare, ca să arete la locurile competente, că consimțim întru toate cu bunii nostri părinți și conducători.

D. u. s.

Ilie Imbrescu, Nic. Câmpian,
par. ca președintele not. ad. hoc. al sinod.
sinodului parohial

Parel Peța,
bărbat de încredere.

Nic. Popistaș,
bărbat de încredere.

(Urmează subscrierile membrilor.)

Lupta în cercul Boroșineului.

Duminecă dl. dr. Suci, deputatul Boroșineului, a fost între alegătorii săi din Seleuș, Iermată și Moroda, unde nu numai a dat seama despre situație, dar a și organizat lupta împotriva proiectului de lege școlar, prin care Apponyi vrea să dea lovitura grea culturii noastre naționale. Prețutindeni a fost primit cu mare însuflețire și satul întreg, mic și mare, a grăbit să-l vadă și să-l asculte cuvintele.

În Seleuș, unde a sosit înainte de amiază, fibirul și-a făcut de cap: interzise ca sătenii să-l întâmpine venindu-i în cale cu trăsurile și călăreții. Aceștia tot au păcălit pe fibirău: i-au ieșit spre întâmpinarea deputatului lor nu pe drumul de țeară, ci ieșind din sat peste câmp, pe unde nu se așteptaseră și nu erau postați jandarmii. În Seleuș dl. Suci a vorbit peste o oră în mijlocul entuziasmului alegătorilor, cari i-au votat încredere și alipire, iar contra proiectului lui Apponyi s'a protestat cu energie.

În celelalte două comune dl. Suci a fost după amiază și a stat până seara. Același entuziasm și caldă primire.

Protestul sinodului parohial din Hălmagiu.

Sinodul parohial din Hălmagiu întrunit în ședință extraordinară la 14/27 Martie 1907, sub prezidiul protopopului Cornel Lazar, la propunerea comitetului parohial, făcută în sensul §-ului 22 p. 24 din »Stat. Org.«

Protestează cu unanimitate contra atacului îndreptat împotriva bisericii și școlii noastre prin proiectul de lege Apponyi, privitor la salarizarea învățătorilor confesionali și declară că vor apăra și susține cu ori și ce jertfă biserica și școala străbună.

Își exprimă încredere și mulțumită P. S. L. Arhieriei ai noștri, adevărați păstori, pentru pașii întreprinși și până acum întru apărarea bisericii și școlii noastre, precum și a autonomiei garantate prin »Statutul Organic«, sancționat de M. Sa Regele.

Totodată pe P. S. L. Arhieriei li roagă să meargă necondiționat până la treptele Tronului la bunul nostru Monarh, ducând acolo plângerea poporului, încât guvernul țării ar nesocoti o, și să ceară cu insistență retragerea sau modificarea aceluia proiect de lege ce prin unele dispoziții ale sale tinde a încalca drepturile necontestabile a bisericii noastre naționale și să surse școala noastră confesională, susținută cu multe și grele jertfe de poporul nostru.

Să trăiască P. S. L. Arhieriei noștri, adevărații Păstori, cari își pun sufletele pentru turma cuvântătoare a lui Hristos, încredințată Lor!

Cornel Lazar m. p., protopresb., președ. sinod. par.; Enea Joldea m. p., diacon înv., notar sin.; dr. Teodor Pap m. p., adv.; Nicolae Rob m. p., not. în pens.

Protestul sinodului protopopesic al tractului Peștes.

În puterea dreptului garantat în § 50 p. 4 al Statutului Organic, sinodul protopopesic al tractului Peștes, întrunit la 15/28 Martie 1907, enunță prin conclud, că protestează cu toată țaria și convingerea sufletului, contra dispozițiilor, cari vatămă autonomia bisericii noastre ortodoxe române, în proiectul de lege al domnului ministru de culte și instrucție publică. Aderează la memorandumul Episcopatului nostru din Ungaria și Transilvania, roagă pe Preasfințitul Episcop Ioan I. Papp, să continue a lupta pentru schimbarea, respective ștergerea punctelor din acel proiect, cari sunt vatămătoare autonomiei bisericii noastre ort. române.

Adunarea dela Șomcuta-Mare.

Poporul român de aici, în frunte cu fruntașii inteligenți, a ținut în ziua de 31 Martie o adunare generală extraordinară pentru a protesta în contra proiectului lui Apponyi.

La aceasta adunare au luat parte un

număr impozant de cetățeni români din localitate.

Convocatorii au fost M. O. domn protopop Ioan Serb și Sp. domn Nicolau Nyilvan curatorele prim bis. și dir. al băncii »Chiorana«.

La 3 ore d. m. sala cea mare a școlii române confes. era îndesuită de oameni, când protopopul Serb deschide adunarea prin o vorbire la înțeles și pătrunzătoare.

De notar a fost ales dl. curatore Teod. Blaga învăț. pens. iar ca președinte protopopul Serb.

După deschidere, dl. Nicolau Nyilvan a explicat poporului cuprinsul proiectului Apponyist, după care dsa a cetit proiectul de rezoluțiune, compus de dânsul în limba maghiară, prin care cu mare însuflețire și unanim se protestează în contra odiosului proiect care e un preludeu la moartea școlii noastre confesionale. Unanim se votează mulțumită și încredere capilor bis. și deputaților naționaliști fără deosebire de limbă și naționalitate, cari luptă pentru apărarea drepturilor naționalităților, cu aceea rugare că atât capii bis. cât și deputații naționali sunt rugați să lupte mai departe contra nefericitului proiect, făt bastard al ministrului Apponyi precum și pentru votul universal, fără de nici o restricție.

După ce s'a subcris acel proiect de rezoluție aproape de 150 de inși s'a hotărât ca cu posibila grabă să se trimită dlui Alexandru Vaida-Voevod pentru a-l înainta Camerei deputaților. Asemenea se concrede prezidiul ca pe calea cum va afla de bine să exprime Ven. Cons. diecesan mulțumită pentru interesul dovedit față de apărarea școlii confesionale.

Să hotărește trimiterea unei telegrame dlui dr. Vaida, rugându-l să vină la adunarea din tot cercul electoral al Șomcutei-mare, care o vom ținea la 8 l. c.

La propunerea dlui Elie Pop adunarea exprimă mulțumită protocolară domnilor noștri conducători Ioan Serb, prot. și Nic. Nyilvan, dir. la »Chiorana«, precum și inteligenților: dr. Victor Nyilvan, adv., George Radocea, contabil, Georgiu Bancoș, cand. adv., Ilie Carol Barbul și Ioan Tibie, juriști, Demetriu Coltău, G. Mic, Atanasiu Mateiu, Teodor Blaga, Ilie Pop, Ioan Butean a Tibi ș. c. l., cari toți au conlucrat și conlucra în armonie și cea mai bună solidaritate, ca adunarea din 8 l. c. să fie tot așa de reușită.

Hotărârile de azi toate s'au adus cu unanimitate și însuflețire, care pot să spun că rar ni-se dă ocaziune a vedea pe la noi. »Nu ne dăm limba și datinele strămoșești. Nu ne dăm școlile, și fiindcă plătim povarele țării, dăm câtane și tot ce ni-se cere; pretindem să ni-se facă dreptate... Să trăiască cașii noștri bisericesti, deputații noștri naționaliști, — hulă și blastăm tuturor trădătorilor«.

Aceștia au fost oftările. M'a surprins foarte plăcut până la emoțiune, când am văzut pe dl. primar opidan Ioan Butean și pe senatorul Butean, ambii aderând și subscriind adresa de protestare. Da, e datoria fiecăruia, ca desconsiderând ori ce interese private să fie acolo unde pofteste apărarea intereselor generale ale neamului și dreptatea.

La revedere pe ziua de 8 c. tot cu așa însuflețire și solidari!

Moșul.

Protestul comitetului parohial din Ghilad.

Comitetul parohial gr. ort. român din Ghilad, întrunit în ședința din 18/31 Martie 1907 sub prezidiul dlui Aureliu Drăgan, votează cu unanimitate următoarea:

MOȚIUNE.

Comitetul parohial gr. ort. român, cuprins de cea mai mare grijă pentru școlile sale confesionale, cari sunt cel mai puternic mijloc pentru conservarea bisericii; protestează solemn contra proiectului de lege al ministrului Apponyi referitor la școlile confesionale, prin care se atacă autonomia noastră bisericască și țintește la nimicirea școlii confesionale.

Exprimă cea mai profundă mulțumită arhieriei pentru apărarea învățământului nostru național și a dreptului bisericii noastre pe terenul instrucțiunii; rugându-i ferbinte să folosească toate mijloacele legale, pentru apărarea numitelor așezăminte sfinte ale noastre.

Exprimă P. S. Sale dlui Episcop diecesan Nicolae Popea, credință și supunere și îl roagă să primească cu bunăvoință Sa părintească, această moțiune a comitetului parohial, care are a i-se înainta prin Prea on. oficiu protopresbiteral.

Protestul sinodului protopopesic din B. Comloș.

Sinodul protopopesic din B. Comloș întrunit la 1/14 Martie în ședință ordinară sub prezidiul protopopului Paul Miulescu, la propunerea membrului Silviu Bichicean a votat cu mare însuflețire următoarea rezoluție:

Sinodul protopresbiteral, ca reprezentațiune legală a protopresbiteratului, în virtutea dreptului garantat în § 50 p. 4. al Statului organic protestează în contra acelor dispozițiuni din proiectul de lege al ministrului de culte și instrucțiune, cari alterează autonomia bisericii și aderează la pașii întreprinși de forul suprem al bisericii noastre, rugând pe înalții prelați a întreveni cu toată energia la locurile competente pentru schimbarea acelor dispozițiuni din proiectul de lege, cari sunt vatămătoare pentru autonomia bisericii noastre ortodoxe.

Acest conclud să se adreseze de urgență I. P. S. Sa dlui Episcop diecesan Ioan I. Papp.

Protestarea comitetului parohial dela B. Comloș.

În ședința comitetului parohial gr. ort. rom. din B. Comloș, ținută la 19 Martie 1907 s'a luat următoarea hotărâre:

»Considerând, că prin proiectul școlar prezentat Dietei prin dl. ministru de culte și instrucțiune publică, contele Albert Apponyi, — devine iluzoră instrucțiunea și educațiunea elementară în limba maternă, prin urmare se vatămă un drept firesc, dumnezeesc, de a se cultivă fiecare după firea sa în limba sa maternă; considerând, ca prin numitul proiect este adânc vatămată autonomia noastră bisericască și școlară, garantată prin legile fundamentale ale statului: deci, ca fii credincioși ai bisericii noastre, protestăm solemn în contra acestui proiect de lege și mulțumim P. S. S. d. nostru episcop diecesan Ioan I. Papp pentru întreprunerea în scopul înlăturării acestui proiect de lege, îl rugăm cu toată dragostea de neam și de biserica străbună, să întreprindă toți pașii la toate forurile competente pentru salvarea școlii române.

Adunarea din Alba-Iulia.

Adunarea de protestare contra proiectului Apponyi s'a ținut Sâmb. 30 Mart. st. n. a. c. în sala dela hotel »Europa«, care însă n'a putut încăpea miile de cetățeni, ce veniseră, într'un frățesc amestec de intelectuali și țărani, de pe valea Ampoiului, a Murășului și a Secașului. Mulți, foarte mulți au trebuit să se mulțamească că pot sta în curtea hotelului prinzând câte o frază ce străbătea prin ferestrele salei, chiar și strada era blocată de mulțimea românilor, cari au dovedit

o ținută demnă și liniștită în tot decursul manifestațiunii.

Adunarea a deschis-o la orele 11 a. m. veteranul luptător național, dl *Rubin Patifa* avocat în Alba-Iulia, prin o scurtă și potrivită alocuțiune arătând scopul adunării.

Constituindu-se, adunarea a ales de președinte pe dl *Simion Micu* protopop gr.-cat, al Alba-Iuliei, iar de notari pe domnii avocați dr. *Ioan Marciac* și dr. *R. Patifa* jun. Șirul vorbirilor l-a deschis marele meșter al cuvântului, dl dr. *I. Sâmpălean*, profesor la seminarul teologic din Blaj, vorbind despre sufragiul universal. Într'un discurs admirabil ca limbă și răpitor ca formă, cu o vervă neîntrecută și cu o uimitoare claritate străvezie, distinsul orator a stăruit asupra însemnătății sufragiului universal arătând importanța țăraniului, a muncitorului agricol ca factor în viața socială și ca forță de mână întâi în cărmuirea unui stat constituțional. Cu argumente istorice, analizând testamentul politic al sf. Stefan, primul rege al Ungariei, oratorul arată cât de imperativ se impune reforma electorală și introducerea sufragiului universal secret și fără restricțiuni într'un stat poliglot cum este Ungaria.

Timp de aproape un cias întreg distinsul profesor a captivat mulțimea îndesită în sală, și mulți dintre țărani ce-i sorbeau cu vădită sete și cu pricepere înțeleptele cuvinte, subliniindu-le cu dese întreruperi și frenetice aclamațiuni, se vor fi întors acasă mult mai mândri și mai conștii de importanța lor etnică, culturală și politică pe aceste plaiuri.

Urmând la ordinea zilei libertatea de presă ia cuvântul veteranul avocat, dl *Rubin Patifa*, și arată necesitatea reformei ce se impune pe terenul acesta mai ales în alcătuirea curților cu jurați după naționalitate, ca fiecare gazetar să fie judecat de curte cu jurați, compusă din conșționali de ai săi, iar nu cum este astăzi la noi, unde »turcul bate, turcul judecă«.

La proiectele de lege despre școalele și învățătorii poporali confesionali, vorbește pe înțelesul țăraniului, tinărul și simpaticul preot gr.-cat. din Șard, dl *Enea P. Bota*. Cu multă pricepere insistă mai ales asupra intențiunilor meschine ale proiectului lui Apponyi, care n'are în vedere instrucțiunea poporului, ci acapararea școalelor și a învățătorilor noștri în serviciul utopic al maghiarizării. Șirul discursurilor l-a încheiat, vorbind tot la proiectul lui Apponyi, dl *V. Macavei*, profesor la seminarul teologic din Blaj. Arătând primejdia iminentă ce amenință școalele noastre confesionale, înființate și susținute de poporul și biserica română cu atâtea jertfe, oratorul sfârșește prin cuvintele sugestive:

»La întâmplare să ni-se răpească școalele, dulcea noastră limbă strămoșască va dăinui acasă la vetrele noastre, lângă leagănul copiilor noștri; va dăinui în duioasele noastre doine, de cari răsună câmpiile dogorite de arșița soarelui, și va dăinui în horele noastre legănate dela sate, căci nici un popor și nici o limbă nu se poate desființa prin legi ori prin ordonanțe ministeriale«.

La sfârșit dl dr. *Rubin Patifa jun.*, prezintă o moțiune, în care se votează mulțumită și încredere arhierilor noștri și deputaților naționali, se cere votul universal, libertatea de presă și retragerea proiectului lui Apponyi. Primindu-se moțiunea cu multă însuflețire, președintele încheie adunarea între aclamațiunile nesfârșite ale mulțimei.

Lucruri triste din Oradea-mare.

Ni-se scrie: În contra proiectului Apponyi, românimea de pretutindenea se mișcă, numai nefericitul nostru Bihor își doarme somnul lin și neconturbat, în care somn se întrece cu nefericitul Sătmar aproape maghiarizat, și cu mai nefericitul Maramurăș pierdut pentru români.

Era vorba ca și în Oradea-mare să se țină o adunare de protestare, ceea ce noi — naționaliștii cei mari între cei mici — aflasem numai din ziare, căci cei vre-o 3—4

bărbați fruntași, preținși politici fac numai ei politică cu ușa închisă, iar sfătuirile lor rămân secrete.

Ne mirăm, că Oradea-mare, care la alegerile trecute a pus trei candidați naționaliști, acești trei candidați nu sunt azi în stare și nu au curajul ca să pună și în Oradea-mare la cale o adunare de protestare, fie măcar cu risic de a ne mai sparge odată ferestrele.

Oradea-mare între centrele românești se numără la locul prim, căci este reședința unui episcop, care impune prin prezintările sale, are un vicar, 2 consistoare, sediul a 2 protopopi și 4 parohii române cu peste 3000 locuitori români, și cu toate aceste în cele politice stă la locul ultim, pare-că prietenia judeo-maghiară este mai dulce intelectualilor români din Oradea, decât școala, biserica și limba strămoșilor.

Aflăm că pe 11 April n. s'a convocat reuniunea învățătorilor din tractul Oradea-mare și sperăm că între altele barem acești modești zileri ai națiunii își vor spune cuvântul lor în afacerea proiectului Apponyi, lăsând conducătorii dela masa verde să-și doarmă somnul neconturbați până la alte alegeri, când sperăm că se vor trezi.

Adunarea din Teaca.

Primum următorul convocător:

Cetățenii din cercul electoral Teaca (comitatul Cojocna) sunt prin aceasta rugați a lua parte la

adunarea poporală

care se va ținea Joi, în 11 Aprilie st. n. a. c. la 11 ore a. m. în piața mare, înaintea casei comunale din Teaca.

Program:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Desbatere asupra proiectului de lege al guvernului cu privire la școalele elementare.
3. Proiect de rezoluție.
4. Inchiderea adunării.

Teaca, în 15/28 Martie 1907.

Clemente Raicu, v.-protopop, dr. Eugen Bran, avocat, dr. Ioan Vescan, avocat, Ioan Moldovan, v.-protopop, Ioan Russu, preot, Stefan Russu, preot, Alexandru Gherghel, Victor Raicu, Dumitru Giurgiuca, Anton Dorgo, Ilariu Nicoară, Ioan Sasu, Simion Sibian, Ioan Chira lui Simeon, Ioan Chira lui Nicolau, Ioan Lupșa, Ioan Sabău lui Pavel, Mihai Bodor, Toma Hodean, Ignat Visuian, Vasile Pop, Mihail Hudean, Simeon Magoș, Ioan Magoș, Mihailă Visinan, Precub Pop, George Sabău, Mihailă Teglariu, Ioan Hodean, Mihailă Teglariu lui Iuonică, Timofteiu Magoș.

Proteste din Nerău.

Comitetul parohial din comuna Nerău, în ședința dela 11/24 Martie sub presiunea dl *Silviu Bichicean*, plin de grija pentru viitorul școlii confesionale, — în urma proiectului prezentat Camerei privitor la învățământul poporal, — protestează solemn contra acelui proiect de lege.

Protestează, fiind proiectul din cestiune contrar legilor firii, contrar tuturor principiilor pedagogice și contrar și legii sancționate de prea bunul nostru monarh, prin carea se asigură autonomia bisericeii noastre.

Exprimă prea bunului și vrednicului nostru Arhieriu, mulțumită pentru lupta purtată întru apărarea autonomiei noastre, și îl asigură de încrederea deplină în lupta sfântă pentru apărarea școlii noastre, urându-i »Intru mulți ani prea bunule părinte!«

Oficiul parohial e însărcinat ca să înainteze I. P. S. Sale dlui episcop diecesan în extras autentice decisul.

Amintim totodată că bravii români d'aici au înaintat prin dl *Pavel Mezin* un proiect de protest și reprezentanței comunale, cerând să se puie la ordinea zilei în proxima ședință.

Din străinătate.

Noul guvern român și chestia macedoneană. Ajungerea la putere a guvernului liberal a făcut cea mai bună impresie la Ildizkiosk și sublima Poartă precum și întreg cercul diplomatic, au primit cu cea mai sinceră bunăvoință această schimbare, dl Dimitrie Sturdza șeful partidului, fiind bine cunoscut și stimat de toți. În special se dă o mare importanță faptului, ca acest mare bărbat de stat al României, a luat sub scutul său afacerile străine în astfel de momente, unde relațiile între cele două state cer o minte încercată și iscusită, pentru a se putea da o soluție veciniceii chestii macedonene.

Amiciția profesată de șeful partidului liberal față de Turcia a găsit aderenții cei mai sinceri în turci, cari au o încredere nelimitată în înțelepciunea, în prudența și abilitatea domnului Sturdza.

În cercurile grecești și în acele ale Patriarhului ecumenic, această schimbare e interpretată în mod foarte avantajos și speră că relațiile încordate între cele două elemente, român și grec din Macedonia, se vor îndulci sub înțeleapta influință a ministrului de externe.

Se prevede, că Grecia și Fanarul, vor căuta mijloacele de pacificare între cele două elemente ortodoxe.

Numai organul patriarhatului »Ekklesiastiki Alithia« continuă agitațiile sale meschine împotriva României și Bulgariei.

Consiliul de ministrii din Constantinopol a hotărât, ca această fițiucă să fie suprimată cu desăvârșire, dacă nu-și va îmblânzi atitudinea și dacă va mai continua cu politica sa scârboasă în loc de a se mărgini la chestii pur eclesiastice.

Intâlnirea prințului Bülow cu ministrul de externe italian Tittoni. Prințul Bülow cancelarul Germaniei a avut la Rapallo o întâlnire cu ministrul de externe italian Tittoni.

S'au dat mai multe prânzuri de gală dintr'o parte și din cealaltă.

Se dă un caracter politic între aceste două mari personaje convorbirei dela 31 Martie, convorbire, care a durat aproape trei ore.

Universitățile rusești închise. Aproape dela toate universitățile din Rusia, se anunță puternice mișcări studențești, de caracter revoluționar.

Mulți profesori, cari au tratat nedrept pe studenți, au primit osândă de moarte. Urmarea va fi, după toată posibilitatea, închiderea lor până la toamnă.

Proiectul școlar alui Apponyi — în Scupcină. Tinerii radicali, cari tocmai acum pornesc cu obstrucție asupra guvernului, au făcut vorbă, în ședința de Luni a Camerei, despre proiectul lui Apponyi, prin infocatul lor orator Pecici. Din incidentul adunării din Nagybecskerek, acesta ia cuvântul și arată, ca numitul proiect este o măsură agresivă în contra sârbilor, care, sub masca îmbunătățirii salarelor, țintește introducerea limbii maghiare în școalele populare sârbești. Oratorul pomeneste de prietenia ce există între *Wekerle-Kossuth* și întră cabinetul Pașici, și întrebă, dacă pe baza acestor relații amicale, guvernul sârbesc a avut oare de grijă să intervină confidențial la guvernul maghiar, în contra proiectului?

Interpelantul ceru răspuns urgent — dar în lipsa premierului, interpelația îi fu remisă la locul competent.

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János,** se execută cu cea mai mare conștiențiozitate la zidăria de biserică **Budapesta** IX. Soroksári utca 40. Fondată în anul 1888.

Afaceri bisericesti și școlare.

Sinodul protopopesc al Peștesului.

În ziua de Joi 15/28 Martie a. c. s'a ținut sinodul protopopesc al tractului Peștes în orașelul Alesd.

Sinoadele protopopești în ori-ce vreme și-au avut însemnătatea lor osebită, acestea formând adevărata icoană, care ne prezenta starea aproximativ fidelă suflotească a câte unui tract întreg.

Pornirea spre mai bine făcutu-și-a intrare în tractul nostru, al Peștesului, de odată cu intrarea noului șef tractual în scaunul protopopesc: *Alexandru Munteanu* a lui *Vasilie*. Căci putem zice fără a cădea în păcatul exagerării, — că d-lui nu este numai o simplă mașină administrativă sacă, legată de birou, — ci caută a pătrunde cu zel neobosit în tainele cele mai ascunse a sufletelor, ca astfel să poată afla adevărata stare a lucrurilor spre a le putea da o îndrumare către căile binelui.

Ni-a dovedit acestea cu ocazia sinodului din ast' an, când a dat cetire rapoartelor bisericesti, școlare și epitropești, înbrășosind fiește-care din aceste rapoarte întreaga lume a vieții noastre interne bisericesti și școlare, punând mâna pe rană și spunându-ne tot odată și leacul tămăduitor.

Iar când vorbă a fost de apărarea școalelor noastre confesionale, cuvântul lui a fascinat și răpit întreg sinodul. *»Glasul meu este glasul clopotului, pe care îl trage clopotarul într'o dungă, când biserica sa e în primejdie«*, cuvânta d-sa și întru adevăr glasul său avea stășieri metalice, aducând oarecum cu strigătul aspru al goanei de alarmă. Iar suflotele noastre — în urma acestei cuvântări — se ridicau treptat către priveliști tinere, născându-se și întărindu-se în noi dorința propășirii... aducând apoi într'un glas concluzul contra proiectului Apponyi-an. (Urmează concluzul care-l publicăm în rubrica »apărarea națională«).

Starea tractului după cum din rapoarte ne am convins e aproape mulțumitoare. În deosebi învățământul din acest tract — mulțumită harnicilor învățători ce-i avem — dă din ce în ce mai spre bine. Raportul în această privință îmbrășosând principii de îmbunătățire de tot obștești, — la propunerea membrului *Petru Cipou* se va da publicității în foaia oficioasă »Biserica și Școala«.

O notă discordantă însă a fost, ca în tot locul: *concupinagiul*. Și locurile competente au o datorință de căpetenie a se ocupa de mijloacele priincioase pentru stărpirea din rădăcină a acestui rău. A fost un număr îngrozitor de 482 concubine.

Parohiile s'au clasificat conform noului Regulament, înmulțindu-se cele de cl. I.—II., notăm însă că deslegarea chestiunii clasificărilor în fațelesul acestui Regulament nu-i tocma cea mai morocoasă. *I. T.*

Mișcarea agrară în Croația.

Când presa maghiară și alți factori obscuroi ai opiniei publice maghiare s'au rânjit de bucuria pizmei la veștile — de trei ori încornurate — ce soseau despre revoluția valahă din Regat, a dat încă o dovadă cât de grăbită e (nu graba omului harnic) a mătura la casa vecinului, în vreme ce gozul și murdăria s'adună clae înaintea casei sale. E firea omului mincinos, ca atunci când bârfește pe altul să țină ascuns nevoile sale. — Tocmai așa se întâmplă și acum.

Despre mișcările din România dau coloane întregi toate ziarele jidovite — sau și mai perfid: curat maghiare — pe când despre stările din Croația de acelaș caracter, nu au loc pentru o singură telegramă de 3 rânduri.

Măcar că ar avea de spus, de-a binele, Mișcarea agrară a socialiștilor croați este chiar mai gravă decum fusese mișcarea țărănilor din Moldova. Izbucnirea patimilor e chestie de moment.

Despre mișcarea aceasta, cu care sunt pline ziarele croate, deocamdată ajunge să dăm o corespondență, autentică, publicată de »P. L.«

»Esseg April 1. În mișcarea agrară din Sirmia nu se poate constata încă nici cea mai mică schimbare, deoarece negocierile cu șefii partidului socialist se fac numai pentru trăgănare. Toate măsurile excepționale (statar în cele mai multe locuri N. R.) luată până acum, rămân în putere. Șeful socialist *Slumac*, a plecat la Agram, din Mitrovița. La suirea în tren se adunaseră multe sute de oameni, aducându-i ovații zgomotoase. Se auzeau strigăte: Jos cu tirania! Jos cu noua eră! Jos cu deputații rezoluționiști! Trăiască libertatea! Mulțumind, *Slumac* înbărbăta mulțimea să rămână statornică în lupta începută. În potrița expulsării sale, *Slumac* a dat recurs la guvern. Tovarășul său, *Arnost* a părăsit asemenea Mitrovița, la somația verbală a poliției. Organele oficioase aduc știri despre încetarea mișcărilor. Informațiile noastre însă spun, că starea normală încă nu e restabilită. În *Susac*, muncitorii de pe proprietățile prințului *Odeschalchi* era să se înciere urit cu socialiștii, ceea ce făcu necesară intervenția jandarmeriei. În *Ruma*, autoritățile au supus unei cercetări oficioase casa, registrele și organizația socialiștilor. Constatase neregularități în hârțile casei, lipsind 1200 cor. Pe semne însă, bărbații de încredere au avut de grije să pună la loc sigur paralele dinaintea confiscării. În comisariatul *Zimony*, poliția izbutise a pune mâna pe hârțile unei organizații secrete a socialiștilor, cari hârții cuprind prețioase lămuriri cu privire la activitatea organizațiilor secrete. Un incident interesant, în biserica din *Benac* în timpul predicii: puțin înainte, un agitator socialist dădu prin sat, și spunea, că în curând, biserica comunală se va preface în magazie de bucate. Plecând din aceasta întâmplare, preotul vestea în predică, să nu dea ascultare învățăturilor socialiste credincioșii. Atunci fruntașul țaran, *Stoianovici*, întrerupse pe sfinția sa și-l apostrofă, că astfel de lucruri nu se țin de amvon. Preotul se răsti la el, poruncindu-i să tacă, căci în bisrică nu suferă nici o contradicere. *Stoianovici*, ieși din biserică. Mai târziu, preotul îl denunță în fața autorității, pentru tulburarea cultului«.

Așa stau lucrurile. Și ca să te porți cum se poartă lumea maghiară, într'adevăr trebuie să ai obraz de — maghiar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Aprilie n. 1907.

— **Boala lui Gorky.** Se scrie din Roma, că marele scriitor rus *Gorky*, care se află acolo de câteva zile s'a îmbolnăvit grav.

— **Rectificare.** Primum următoarele: De oarece în foile noastre cu program național între »trădătorii neamului« vine și numele iubitelui nostru preot *Alexandru Jucu* din *Rachita*, pentru că nu a luat parte la alegerea de deputat din *Lugoș*, și fiindcă numitul preot nu din adins a rămas acasă, ci prin funcțiune oficioasă a fost împedat, fiind necesitat în acea ziua a înmormânta o creștină, de oare-ce autoritățile politice dinadins nu i-a dat mai înainte permisiunea de înmormântare, cu toate că au fost trecute 48 ore dela repausare. Părintele *Jucu* împreună cu ceilalți fruntași ai noștri din comună, cu toată ocazia a îndemnat pe alegători a vota pentru iubitul nostru candidat, dr. *George Popovici*. Suntem pe deplin convingși despre simțul curat național românesc a preotului nostru. Deci cu stimă rugăm a se rectifica în foile noastre naționale.

Totodată rugăm a se încresta în lista »trădătorilor neamului« subjudele *Damaschin Neagu* din *Rachita*, care acasă a zis, că va vota cu noi și totuși a votat cu *Makkay*.

Rachita, în 1 Aprilie 1907. *Lazar Oprin*, *Inv. Ianăș Lucaciu*, *George Gheju*, *Nic. Stefanovici*, *Petru Galetariu*, *Petru Neagu*, *Petru Neagu*, *Ioan Magheț*, *Nicolae Crețiu*, *Aurel Magheț*, *Petru Nicola*, alegători de partidul național.

— **Obrăsnicia unui funcționar.** Cassierul căilor ferate ungare din gara *Vințul-de-jos*, scos pe semne din pepeni la vederea mulțimei de români, ce mergeau în 30 l. c. la adunarea din *Alba-Iulia*, a refuzat să dea bilet în 4 români din *Apold*, pe motiv că nu știe românește. După mai multe pour-parle-uri și la intervenția unui intelectual, strașnicul funcționar s'a văzut în sfârșit nevoit a bate în retragere și a da biletele cerute și pe românește. Caracteristic în chestia aceasta este, că fiind în aceeași zi ziua întâi de *Sabat Passah* a ovreilor, una dintre mesele așezate în biroul năpraznicului funcționar era încercată de un vraf de »mașes«. Nu mai încapă în doială că dumnealui era un maghiar neaoș — cu perciuni.

— † **Ioan Pop de Alamor.** Ni-se scrie din *Sarajevo*: Astăzi în 29 Martie st. n. la 2 ore p. m. a murit aici dl *Ioan Pop de Alamor*, inginer la guvernul țării în *Sarajevo*. Moartea a ajuns pe acest bărbat vrednic și de toți stimat pe neașteptate, în oficiu, unde i-s'a făcut rău, și pe drum în birjă până acasă ajuns și-a dat sufletul nobil. Defunctul era născut în *Alamor* lângă *Sibiu*, a lăsat văduvă și doi fii pe *Sabin*, fotograf în *Sarajevo* și pe *Aurel*, arhitect în *Sarajevo*. Duminecă în 31 l. c. a fost înmormântarea.

— **Spre știință.** Ni-se scrie: În Nrul 11 poporal al »Tribunei« (Nr. de Duminecă) dela 9/22 Martie a. c. sub »Un mic răspuns« am cețit, că corpul învățătoresc dela școala rom. gr. or. din *Buteni* vine de-a se scuza, că din neștiință a arborat stindardul maghiar pe edificiul școalei de acolo la 15 Martie a. c.

— În ce privește scuza, că pe baza unui circular dat dela autoritățile școlare confesionale ar fi arborat stindardul, nu cred că ar fi adevărat — deoarece — adevărat este, că s'au dat circulare pentru serbări patriotice sau publice — dar eu așa cred, — că în circular nu sta de a se arboră stindard pe școale și la 15 Martie.

Obligamântul, când este de a se arbora stindarde și pe edificiile școalelor confesionale, fiecare învățător și-l poate afla din opul: »Dreptul și datorințele învățătorilor« de dr. *Mihail Szabó* la pag. 118 unde se zice:

»Sub serbări publice sunt a se înțelege: ziua Sf. Stefan (20 Aug.), aniversare a zilei sancționării legilor din 1848 (11 Aprilie), apoi ziua nașterii Domnitorului« (18 Aug.) — iar despre 15 Martie nu se amintește nimic în acel op.

Crezând, că fac un bun serviciu fraților învățători, cari poate nu vor avea opul sus numit, din care la foarte multe se poate călăuzi învățătorul, rog respectuos pe Prea On. Redacțiune a »Tribunei« ca în interesul comun să se publice aceasta spre orientare în viitor. *Alexandru Ioan Inv. Hondol*.

— **Procesul Tatianeii Leontief.** Desbaterile acestui proces extrem de interesant atât prin împrejurările cari i-au dat naștere, într'u cât era vorba de o față din elita societății rusești, care întrată în marea mișcare revoluționară de emancipare a Rusiei, se oferă a aduce la îndeplinire o sentință pronunțată de comitetul teroriștilor, cât și prin pledoaria fără de seamă a apărătorului ei dr. *Kummer*, vor rămâne memorabile mai ales prin atitudinea fermă și desinteresantă a tinerei acuzate.

Dar mai presus de toate vor rămâne memorabile cuvintele prin cari explică rostul ei în mișcarea revoluționară: »Am fost martoră oculară a sângelui vărsat în ziua de 22 Ianuarie 1905.

»Cu ai mei nu mă puteam înțelege. În familia mea vorbindu-se de această zi se spunea:

»N'a fost nimic! Intre cei uciși nu erau decât studenți și țărani!«

— **Zăpadă nouă** a căzut în părțile din susul *Milcovului* în România așa încât pe mai multe linii ferate s'a întrerupt circulația.

Din această cauză s'a reînceput comunicația pe *Dunăre* cu toată umflarea apelor, care amenință cu înmormântarea câteva sate.

— **Necrolog.** Primum următorul anunț funebral: Subscrișii cu inima înfrântă de dureri aducem la cunoștința tuturor cunoșcilor cum că iubitul nostru fiu, frate și nepot, Traian V. Boțoc, în anul al 18 al etății sale, după scurte suferințe a încetat din viață. Inmormântarea defunctului s'a întâmplat în 2 Aprilie 1907, în Arad. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată. Augustin Boțoc ca tată, Elena Boțoc n. Șandor ca mamă. Alexiu Boțoc, George Boțoc ca frați, Elena Boțoc măr. Roșiu, Sofia Boțoc, Florica Boțoc ca surori, Ilariu Crișan, Atanasiu Gyirity ca unchi, Silvia Șandor măr. Tyvály ca mătușe, Ioan Roșiu ca cumnat. Arad, 2 Aprilie 1907.

— **Incerarea de sinucidere a lui Tullio Murri.** „Tribuna” din Roma aduce știrea că Tullio Murri, asasinul contelui Monmartini, care e prizonier în temnița Oneglio din Porto Maurizio, a voit să moară de foame. Deoarece până acum avea poftă bună de mâncare, iar acum refuza orice alimente, se observă această intenție a lui. Au încercat să-l înduplece la mâncare mai întâi temnicerul, pe urmă directorul temniței, dar fără succes. După ce îl căutară medicii și-l declarară sănătos, nu mai încăpea nici o îndoielă, că avea intenția să se sinucidă prin foame. Direcția temniței a decis să-l nutrească cu forța, dar el atunci a preferat să mănânce de bună voie. După ce a băut un paharel de cognac și a mâncat câteva ouă, și-a consumat și prânzul.

— **Spriginiți pe industriașii români!** Aduc la cunoștința publicului român, că cu 1 Aprilie n. a. c. îmi redeschid atelierul de ras, tuns și frizat, aranjat cu gust conform recerștelor timpului, în strada Deák Ferencz, în fața bisericeii gr. cat. Cu deosebită stimă Radu Urs.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea petrecerii ținută în 17 Martie st. n. în comuna Feniac au binevoit a suprasolvi următorii d-ni: Moise Babescu preot 40 bani, Iosif Petcu, preot Bazos 1 cor., Petru Marșeu paroh Sân-Nicolaulmic 2 cor., Ioan Neamțu inv. 1 cor., Lozsa Zoltan notar 1 cor., Ioan Kessler, v-notar 1 cor., George Iovin sergent major 1 cor., Carol Gutfreund 2 cor. 40 fil., Stefan Teodorovici preot sârb 1 cor. Savu Stan, serg. major 1 cor. Primească susamintii și pe aceasta cale sincerile noastre mulțumite. — Teodor Vulpe cand. de preot, Lazar Boată cassar.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pe n'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuște foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

Ultime știri.

Răscoale în Ardeal.

— Prin telefon. —

Ziarele maghiare din Capitală primesc telegrame din Seps-Szt-György, în care se anunță, că mișcările țărănești din România au trecut și în comitatul Treiscaune. În comuna Poiana Sărată dela granița României țărani ar fi dat foc fabricilor de lemnărie.

În acelaș timp s'au produs mișcări grave în două comune mărginașe din ținutul Buzelui a căror populație este în majoritate săcui.

În urma acestor știri alarmante se zvoneste că s'ar fi dat ordin de mobilizare a corpului 12 de armată din Ardeal. Știrea aceasta însă nu e confirmată.

Economie.

Arad, 3 Aprilie 1907.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 30 Martie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :	
Grâu pe Aprilie 1907 (50—k/g.)	7-78—7-79
Secară pe Aprilie 1907	6-56—6-57
Ovăs pe 1907	7-79—7-80
Cucuruz pe Maiu 1907	5-32—5-33
Grâu pe Octomb. 1907	8-16—8-17

INCHEEREA la 5 ORE :	
Grâu pe Aprilie 1907.	7-85—7-86
Secară pe Aprilie 1907	6-53—6-54
Ovăs pe Aprilie 1907	7-77—7-78
Cucuruz pe 1907	5-33—5-34
Grâu pe Octomb. 1907	8-20—8-21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	7—7-20
400—500 „ Cucuruz	4-55—4-65
Semnare nominală, Ovăs	6-20—6-30
„ „ Orz	5-80—9—
„ „ Secară	5-50—5-60

Prețurile în coroane, per kgr.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	159
„ „ „ detail	162
Spirit brut en gros	158
„ „ „ detail	159
Lături uscate per kilg.	16
Unsoare de porc	145—146—
Slănină	112—113—
Prune uscate de Bosnia 26-40	26-40—17-54
Pezmet de prune	42—43—

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericești

— haine pentru preoți, —

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt
cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Crema Aphrodite

estricăloasă și fără unsoare vindecă în cât vașle cu siguranță piatră, coșurile, roseata mânelor și obrazului, arsura de soare, și face pielea netedă ca catifeană. A est medicament recomandat de toți medicii, vindecă mai sigur decât orice altele opăreala, căci nu produce coșuri (comedo).

Săpunul de - Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără; femelle mai în vârstă tocă îl întrebunțează împreună cu crema, pentru că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare 2 cor., un borcnaș de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 colorii) cu sau fără grășime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spiritul pentru păr AL LUI BASCH e medicament aligut contra căderii părului și mătreții; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus „BASCH”

e cel mai bun mijloc contra tuturor boalelor de nervi: contra durerii de cap neuragice, slăbiciunii de nervi, oboseli, în omniei etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, clorosei, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și serofosel.

E probat de foarte bun la reconvelescenți.

O sticlă 2 coroane.

Antisutin Basch e leac probat contra asdării mânilor și picioarelor. O sticlă 1 coroană.

Esența gasterală a lui Basch e leac sigur contra lipsei de apă, contra durerii de stomach, contra coliciei, întrebunțată timpore nată cu praful lui Basch înceată durerii, întărește stomachul, conținește răgălală; e bun după mâncare ori bă tură multă. La boale mai tadelun at să poate folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1-20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, singurul ajutor la tuse, reușeală, la boalele de plept și de plămâni, contra tusei măgă ești, a junghiturii în coaste, la nădu etc. Acest sirup face să crească greutate a trupului, vindecă tusea, scuipatul și asăarea de noapte. Pe lângă sirup aj tă foarte mult CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH.

1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimet franco. 1 cutie de ceaiul 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spirtu lui Basch contra reumatismului și podagreii e indispensabilul eonomilor, pădurarilor, turistilor etc. după a încorare prea mare; el vindecă foarte repede junghiturile din mână și din picioare, dureria de mijloc, umflăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de r comandat tuturor e onomilor pe tru tusea și umflăturile ghin și ilor la cai; la vite cornute, porci și oi pentru curățire și poftă de mâncare. Intă eșe, ajută mistrușea și împiedecă să se umfle. Vacii e cau lapte mai bun și mai mult după el.

1 cutie 70 fileri; 11 cutii 7 coroane, franco.

Restituțiions-fluidul lui Basch e bun la boalele de cai și vaci contra podagrei, umflătu il vinelor, umflăturilor etc. E de recomandat să se folosească și boii după muncă multă cu acest fluid vestit, căci astfel își recăștiga prețurile și devin spiriteni.

1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

face să crească poftă de mâncare și curăță sângele. E eschis să de vaca lapte albastru cu sânge, nici nu umflă vaca. E de lipă la schimbare de nutreț.

1 cutie 1 cor.; 1/2 de cutie 60 bani. La compărată mai mari rabat.

Praful de porci

e cel mai bun de îngrășat porci, până la 250 de chile. Acesta împreună cu PICĂTURILE PENTRU PORCI alui Basch îi păzesc de boale.

1 cutie de praf 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picături de porci 70 fileri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marca inogramă

Comanțele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az angyalok

NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 11 Martie	ACTIV	1907. 3 Martie	10 Martie
105982703	74857703 Reserva metalică Aur 81733355	115452235	115328355
1400447	31125000 „ Trate Aur 33595000	1225641	1229311
65864168	Argint și diverse monete	82623237	82295941
23530467	Portofoliu Român și Străin	30321161	30443137
11999924	*) Impr. contra ef. publice 9589700	11999924	11999924
14983507	„ „ „ „ In cont curent 20853437	15931524	15931524
2914292	Fonduri publice	3270121	3270121
5768153	Efectele fondului de rezervă	5882259	5882761
601632	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	610795	611045
352761	Imobili	333817	339974
84012215	Mobilier și Mașini de Imprimerie	87939888	91543903
—	Cheltueli de Administrațiune	292000	90500
2230207	Deposite libere	—	—
25825087	„ „ „ „ & provizoriu	17588576	20743687
345465563	Compturi curinți	373471178	379710183
12000000	Compturi de valori	12000000	12000000
21034186	Capital	22697129	22697129
3105044	Fond de rezervă	3343012	3343012
224793720	Fondul amortisării imobilelor și material	245229850	244454710
—	Bilete de Bancă în circulațiune	—	—
520398	Profituri și pierderi	583413	647600
84012215	Dobânzi și beneficii diverse	87939888	91543903
—	Deposite de retras	292000	90500
—	„ „ „ „ & provizoriu	1385886	4933329
345465563	Compturi curinți	373471178	379710183

Seomptul *) Dobânda 5 %.

P. J

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților noștri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

În strada Jozsef főherczeg nr. 11.
casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

»La plumbul vânăt« — József főherczeg-ut nr 11.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta »SCOALA« de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbaimă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD

— Anul întemeierii 1887. —

Capital de fondare Cor. 1.200,000

Depuneri .. .. Cor. 5.000,000

Fond de rezervă Cor. 800,000

Primește depuneri spre fructificare și dă deponentilor $4\frac{1}{2}\%$ interese netto după depuneri pe timp-mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni dă 4%**.

— Dare de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. —

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere.

Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

— Escomtează cambii cu **6%** — **8%** interese. —Tot asemenea acordă și **credite hipotecari și de lombard** în modul cel mai culant.**DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.**

cel mai sigur medicament contra tusei, răcelii și răgușelei este

zăharul lui RETHY,

o o ce se capătă în ori-care farmacie. o o

Prețul unui borcan 60 fil. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 3 cor. cu portu cu tot.

Pregătitorul RÉTHY BÉLA farmacist, Békéscsaba

IN AMERICA DE NORD

la Waynesboro Pa.

se află

The Geiser

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinile cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). **LOCOMOTIVE** care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și **PLUGURI**, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele „PERLESS”, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinile din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sntt cele mai bune.

● In mai multe expoziții premiat cu primele premii ●

Nrul telef. 489.

Prima fabrică de căruță de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea str. Maros)

Magazin mare permanent din diferite

caruță noi domnești

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte

avantajoase

căruță folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii ect. ect. . . . .)

Catalog ilustrat în cinstă și fără portu.

Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăoasă alifie pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură totfel de pete, precum: pistru, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătura și precugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare înafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încreșturii și redă o față tinără.

Prețuri: Crema Lotus . . . . . Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănatia de pălării pentru doamne:

**A „Párisi nőház”,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.**

Comandă din provincie pe lângă rambursă.
Vânzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41.994.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

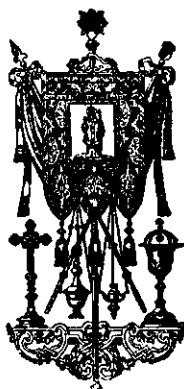
pregătitor de haine prețești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de revizite și haine prețești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sante legate foarte frumos cu aur și mătăsă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

==== Croitorie pentru preoți. ====

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Am fost bețiv în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beatură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Ioan Philipovits

fabricant

de ornamente, steaguri bisericesti

steaguri pentru reu niuni și baldahin-

VERSECZ.

ANUNȚ.

Subsemnații măestri zidari provăzuți cu atestate de întreprinzători la efeptuirea

edificărilor de biserici, școale și a altor zidiri

cu stimă ne recomandăm atențiunei p. t public și-l rugăm pentru patronare.

Giula, la 25 Martie 1907.

Preastimători:

Petru Pomucz
Petru Ghiș
Ioan Cohán.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
dupa dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

„TRIBUNA”
ARAD

PREȚ-CURRENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

Str. Deák Ferencz nr. 20

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

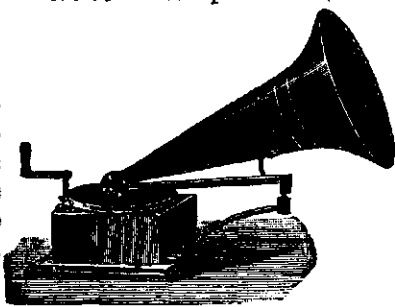
CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Nici la o familie nu-i iertat**să lipsească gramofonul!**

Prețuri foarte ieftine! Phonograful lui Edison dela 5 fl. în sus
Gramofon cu plăci dela 9 fl. în sus. Automate pentru ospătari
dela 35 fl. în sus. Suluri plăci duble
mare asortiment. Noutăți Gramophon
suruitor! Ilustrate cu cântece și note,
bucata 20 cr. Catalog ilustrat despre *Pho-
nograph, Gramophon și Automate* se tri-
mite gratuit și scutită de timbru. Primesc
tot felul de plăci întrebuințate sau le
schimb după plac. Cel mai ieftin izvor de
adjustare pe acest teren în întreaga Ungaria.

Tóth József,comerciant de gramophone
Szeged, str. Könyök nr. 3.Correspondență în orice limbă.
Nouii plăci românești!

➔ **Puțin venit, mare circulație!** ➔

Nu este un cadou mai frumos decât un gramophon.

Văd. KALLAP JÁNOS

Iși recomandă prăvălia sa de turte, ciară,
și miere. Vânzare în mic și mare.

Magazin bogat de lumini „Milly” și de
ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru bi-
serici și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER și MINERVA.**Unicul magazin de
renumite mașini de cusut● **PFAFF.** ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află
mare asortiment de▶ **gramophone și păci.** ◀— Condiții de solvire foarte avanta-
gioase. —**Müller György**

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, aco-
pereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de rital
ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă
și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împo-
dobirea bisericilor în execuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur ono-
rata preotime, că voi putea satisface pretensiunilor celor
mai gingașe.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Iacatus de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Preghătește din fier bine bătut: grilage la fluvii,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efeptuire ori-ce forme de fer, acoperișuri și
rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construc-
ție de apaducte, esitoare fără miros, pisoare, lavortoare,
sealzi în orice formă și mărimo. Aduce și face fântâni cu
tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de
— — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Ultoi de vii. Colonia agricolă **HÁMORY** de oltoi de vie din Arad

literează

ultoi cu rădăcină lemnoasă

soiu curat oltoit pe Riparia-Portalis, de prima
calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin
și delicatose în calitatea cea mai bună — și

● **in orice cantitate.** ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuos

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preoții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

Hopp Károly

caucearie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuiri și ezecții: Pentru provedere cu apă
și iluminare, precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚAfabricelor de specialitate de prima
calitate.